

10 Prágai Tamás

EGY EPOSZKÖLTŐ SZONETTJE

Nem tudhatod, kinek lesz végül háza,
Attila székhelyén, Pannon romok fölött,
ki néz ki ablakából majd a vén Dunára,
kit Isternek hívtunk csak úgy, magunk között,

kinek lesz pénze BMW 7-esre,
mikor az X6-os már majd éppen kifut,
s cserélni kell a felső tízezernek
szemléletmódot és státuszsimbólumot,

kinek, minek a kérdés, ha kevés a fű
lovunk alá, és maholnap leszárad?
Lehet, a töprengés korántsem korszerű:

az árfolyamra less, ne nézd az árat,
az arcodon *hosszban* ragyogjon honderű,
s nehogy a *bessz* elhúzza locska szádát

SZERÁJ

11

Egy hajdani szultán, aki voltam, megaláz.
Szeráj neki testem, fogadó... ő csupa láz,
én ostoba mód szeszélyeit is követem.
És néha veszekszünk, perel, zeng tőle a ház.

A HAJDANI MÁSIK

Egy hajdani szultán, aki voltam (neve nem
fontos) a szobámban vacakol, tesz-veszeget,
lézeng, de lenéz. Próbababának használ.
Mindent örököltem, amit egyszer levetett.

VÉGLETEK

Mert meztelen és üres vagyok, látja az úr,
és elhagyott – földre leejtett ruhaujj,
gyúrt, durva anyag. Láthatod, ez itt a szobám.
Mind: végletek. Ül le. Guillotine-csend, babazsúr.

AZ IDEGEN KOPONYÁMBAN

Egy régi vezér, dicső csatát vívva: hadúr,
most fejkoponyám zugában lófrál hanyagul,
én: ő lehetek? Vagy levetett köpenyem: ő?
Ha bennem a kép, benne a látvány alakul.

PERZSA HANGULAT

12 Csend, tétovaság, bor, idegen, távoli sah,
kürtök, fura hangulat, esték, ruba'íyat,
már nem követem, hogy melyikünk világa.
Ő: gönc, levetett, én: neki csak szobainas.

A ROSSZ LAKÓTÁRS

Szellemalak, egy régi sah ébred idebent,
testem idegen neki: lenéz, rossz kezesem,
vendég, irigy, zsémbes, fogadóberrel adós.
Néhány szemetet elpotyogat: fölvehetem.

¹Az alábbi szövegek „eredetijével” perzsa barátom, egy akkor jó nevű pesti vendéglő tulajdonosa lepott meg nyersfordításban, még a kilencvenes évek elején. Omar Khajjam (teljes nevén Gijászaddín Abú-l-fath Umar ibn Ibrahim al-Khajjámi) verséről, egy klasszikus formájú ruba'íról van szó. Annyi biztos, hogy ez a négyesoros nem tartozik az ismert opuszok közé. Edward Fitzgerald 1859-es angol kötetében nem szerepel. (Ez persze semmit sem jelent, hiszen Fitzgerald válogatása kevés Khajjamtól, annál több Khajjam követőtől származó szöveget tartalmaz.) Elgondolkodtatóbb, hogy nem vették fel a kritikai kiadás korpuszába, amely 1959-ben jelent meg Teheránban. Barátom, maga is filológus, Allah nevére esküdött: eredeti Khajjam opuszról van szó, melynek eredetisége azonban csak a legújabb kutatás tükrében tetszett meg.

A nyers szöveg így hangzott: „Egy régi szultán (sah) él bennem, / a testemet használja, mint egy szobát (átmeneti szállást), / semmibe vesz, lenéz (övé a nézése) és kicsi vagyok neki, / ruháit szétszórja, levetett gönceit hordom.”

Az egyszerűnek látszó feladat többször elővett. Régi cédulákat rakosgatva tettem egymás mellé a változatokat – több esetben fel is tudom idézni, nagyjából mikor készült -, ám: nem tudtam eldönteni, melyik a „legjobb”, melyik a „végleges”. Sokszor akkori ízlésem változását is tetten érem – van például egyértelműen kosztolányis, szabó lőrincses, sőt (szinte perverz módon!) pilinszkys verzió. Ez a kis vers tehát egy műfordító önarcképe is. Néhol a tartalom közelében jár, néha inkább a versszerűségnek enged – hogy melyik eredményesebb, annak eldöntését az olvasóra bízom.